

Vojtěch Polášek: Spartace Missa sancti Joannis Nepomuceni od Jana Františka Nováka, ÚHV FF UK, Praha 2012, 54 stran včetně 7 stran příloh + spartace, 31 stran.

Volbou tématu bakalářské své práce vstoupil Vojtěch Polášek do aktuálního a velmi potřebného výzkumu české chrámové hudby 18. století. Jan František Novák byl po více než dvacet let kapelníkem svatovítské katedrály a významným předchůdcem F. X. Brixioho. Přesto jsou však o jeho tvorbě a působení tradovány dosud jen kusé a částečně i nepřesné informace.

Navzdory názvu práce, který kolega Polášek uvedl nedopatřením a který by bylo také vhodné na vytištěných exemplářích opravit, je předmětem práce nikoliv pouze spartace mše k sv. Janu Nepomuckému, ale především povšechné, ale kritické zhodnocení působení a tvorby J. F. Nováka a analýza citované mše.

V první kapitole předkládané práce se autor zabývá nástinem hudebního provozu v katedrále sv. Víta v 2. třetině 18. století, zmiňuje však správně i dobu předchozí. Situaci shrnuje především na základě dvou základních prací k problematice – katalogů A. Podlahy a J. Štefana, využití diplomové práce Karla Veverky nedávno obhájené na ÚHV FF UK by však bylo pro tuto i následující kapitolu také vhodné. V druhé kapitole se Vojtěch Polášek věnuje osobnosti J. F. Nováka, a to z několika hledisek. Nejdříve shrnuje sporé biografické údaje, které dosud byly publikovány, dále na základě svědectví katalogizovaných hudebnin přidává informace o hudebním provozu v Novákově době, následuje pokus o rekonstrukci Novákovy hudební sbírky a nakonec přehled skladatelova díla. Autor na těchto stránkách projevil potřebnou trpělivost v prodírání se záplavou dat v katalozích, rozkrývání složitých provenienčních vztahů uvnitř svatovítské sbírky i snahu o kritické a systematické a invenční vyhodnocení všech údajů, což nakonec přineslo své ovoce. Jako první doložil torzní rozsah Novákovy sbírky a stejně tak neúplnost jeho díla, zároveň se mu podařilo zpřesnit dosavadní evidenci a poukázat na některé významné skutečnosti, jako např. větší rozšíření Novákovy tvorby v zahraničí, než bylo dosud známo. Tuto evidenci bude možné dále zpřesnit o průzkum inventářů a dalších pramenů, které autor vědomě nechal stranou. V této souvislosti by bylo také vhodné zmínit údajný exemplář Novákovy mše ze sbírky v Klosterneuburg (Rakousko), který v hesle *Novák, Jan František* cituje podle Eitnera také ČSHS (II. díl, s. 189).

Třetí kapitola bakalářské práce je věnována hudební analýze citovaného díla, již předchází stručný výklad o dobové typologii mše. Zde lze pozorovat určité pojmové nejasnosti (viz příklady níže v posudku), které však částečně souvisí s autorovou chvályhodnou snahou propojit vlastní pozorování s názory odborné literatury, a to české i zahraničí. Vlastní analýza sleduje především použití jednotlivých technik a forem, dotýká se však i dalších pater, jako povahy tematického materiálu a vztahu hudby a textu. Řada dalších výsledků analytického zkoumání je následně zahrnuta do podrobných tabulek, které autor vypracoval také pro další Novákovu mši, *Missu pastoralis G dur*. Z těchto analýz kolega Polášek usuzuje na vysokou kvalitu spartované mše, která dle jeho slov „*nezaostává za kvalitními mešními kompozicemi významných, u nás hraných italských nebo českých skladatelů*“. Není pochyb, že právě toto hodnocení bude vyžadovat ještě rozsáhlejší komparační analýzy a zamyšlení nad řadou kompozičních parametrů, větší práce s odbornou literaturou byla již i v této fázi výzkumu možná a vhodná. Přesto studovaná mše i podle mého

soudu skutečně místy vykazuje nadprůměrnou invenci melodicko-harmonickou a velmi kompetentní práci kontrapunktickou.

Čtvrtou kapitolu tvoří pečlivý popis pramene a revizní zpráva k přiložené spartaci. V spartaci samé je na zvážení užití C-klíčů pro dvě ze čtveřice trubek, jež by mohlo přinést dnešním hráčům nemalé problémy. Společné „trámcování“ osminek a menších hodnot se sylabicky podloženým textem sice neodpovídá současné normě, ale pro dané účely je lze jistě přijmout. Autorova poznámka o odvážném vedení linky druhé clariny v takttech 441-442 je dle mého názoru zcela oprávněná a dané místo vyžaduje editorský zásah, nejlépe v tónech první clariny. – Ediční návrh je celkově velmi pečlivý, elegantní a prozrazuje zkušeného hudebníka.

Celá práce by nepochybně získala na kvalitě pečlivějším čtením – promyšlením formulací, ať už z hlediska stylistického, terminologického či ryze logicky-argumentačního. Několik příkladů:

(1) ve výkladu o významu Prahy a absenci panovnického dvora, s. 11, „*Na druhou stranu tento fakt neprivilegovaného místa podporoval pěstování hudby na mnoha místech v Čechách a na Moravě.*“ (Smysl?)

(2) tvrzení ve výkladu o koncertantní mši, s. 27: „*Všechny [mše] více či méně pracovaly s koncertantní technikou, která byla ve mši zavedena již v polovině 17. století, kdy začaly být mešní kompozice skládány ve stile misto.*“ – je nepřesné jak ve vztahu k citované práci (*Handbuch der musikalischen Gattungen, Bd. 9, Messe und Motette*, s. 189), tak i k reálné podobě komponovaných mší v 17. století. Celkově je potřeba ujasnit si a přesněji / vhodněji užívat termínů koncertantní styl (technika), homofonní/polyfonní styl, stile moderno, stile misto ad.

(3) Rekonstrukce Novákovy sbírky vedou autora k několika závěrům, jeden z nich je však poněkud sporný, a sice tvrzení: „*že by se Novák bez zděděných hudebnin po Görbigovi a bez spolupráce se Sehlingem, minimálně na úrovni využívání jeho notového archivu, patrně neobešel.*“ V případě sbírky Sehlinga patrně ano, protože vše nasvědčuje na dlouhodobou záměrnou spolupráci, i když přesné důvody neznáme. Ovšem pokud jde o Görbiga, nelze – podle mého názoru – tuto otázku bez přesné znalosti Novákovi a Görbigovi sbírky v oné době zodpovědět. Celé této podkapitole – totiž výkladu o sbírce – by určitě prospělo ještě další promyšlení a přehlednější strukturování.

Všechny tyto skutečnosti, podobně jako drobné gramatické chyby či věcné omyly (Leonardo Leo není barokní skladatel, s. 8) jsou z větší části způsobeny autorovou menší zkušeností a nedostatkem času na revizi textu, což jsou ovšem poměrně časté průvodní jevy bakalářských prací, zvláště těch odevzdávaných řádně ve třetím ročníku studia. Na druhou stranu, autorův celkový badatelský výkon převyšuje obvyklé nároky kladené na bakalářskou práci, která již v této podobě prezentuje cenné výsledky. Celá práce zároveň prozrazuje silný zájem o zvolené téma i schopnosti jeho dalšího rozvinutí, což lze jen přivítat.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.